

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-135/23

**Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV
(GEMA)**

versus

GL

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Amtsgericht Potsdam)

Euroopa Kohtu (esimene koda) 20. juuni 2024. aasta otsus

Eelotsusetaotlus – Intellektuaalomand – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29/EÜ – Artikli 3 lõige 1 – Üldsusele edastamine – Mõiste – Üksnes füüsiliste abivahendite kättesaadavaks tegemine – Korterites kasutamiseks antavad sellise toaantenniga telerid, mille abil saab vastu võtta signaale ja edastada saateid – Tulu saamise kaalutlus – Tehnoloogianeutraalsuse põhimõte

1. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29 – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas – Üldsusele edastamine – Mõiste – Hindamiskriteeriumid
(Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29, artikli 3 lõige 1)*

(vt punktid 17–26)

2. *Õigusaktide ühtlustamine – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29 – Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamine infoühiskonnas – Üldsusele edastamine – Mõiste – Sellise toaantenniga telerite, mille abil saab vastu võtta signaale ja edastada saateid, üürikorterites kasutamiseks andmine – Hõlmamine – Tingimus – Uus üldsus – Lühiajalised üürnikud
(Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/29, artikli 3 lõige 1)*

(vt punktid 27–46 ja resolutsioon)

Kokkuvõte

Euroopa Kohus, kellele Amtsgericht Potsdam (Potsdami esimese astme kohus, Saksamaa) esitas eelotsusetaotluse, täpsustas kaitstud teose direktiivi 2001/29/EÜ¹ artikli 3 lõike 1 tähenduses „üldsusele edastamise“ mõistet kontekstis, kus kortermaja haldaja annab kasutamiseks sellise toaantenniga telereid, mille abil saab vastu võtta signaale ja edastada saateid.

Muusikavaldkonna autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsioon Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische Vervielfältigungsrechte eV (edaspidi „GEMA“) esitas autoriõigusele tuginedes kahju hüvitamise nõude 18 korteriga kortermaja haldava GLi vastu põhjendusel, et viimane annab neis korterites kasutamiseks eelmainitud toaantenniga telerid.

Vaidluse lahendamiseks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 kasutatud mõistega „üldsusele edastamine“ (edaspidi „mõiste „üldsusele edastamine““) on hõlmatud selliste telerite kasutamiseks andmine.

Euroopa Kohtu hinnang

Kõigepealt tuletas Euroopa Kohus meelde, et mõistes „üldsusele edastamine“ on seostatud kaks kumulatiivset elementi, nimelt teose edastamise toiming ja teose edastamine üldsusele, ning see mõiste eeldab juhtumipõhist hindamist. Euroopa Kohtu praktika kohaselt võimaldavad ühelt poolt „üldsusele edastamist“ ja teiselt poolt „üksnes füüsiliste abivahendite pakkumist“² teineteisest eristada eelkõige kasutaja möödapääsmatu roll oma klientidele kaitstud teostele juurdepääsu andmisel ja tema sekkumise tahtlikkus, eelkõige juhul, kui selline sekkumine toimus tulu saamise kaalutlusel.

Euroopa Kohus tõdes, et kuigi liikmesriigi kohtu ülesanne on kindlaks teha, kas põhikohtuasjas kõne all oleva kortermaja haldaja tegeleb „üldsusele edastamisega“, on Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilikke juhiseid selleks, et viimane saaks tema menetluses oleva vaidluse lahendada.

Sellega seoses märkis Euroopa Kohus esiteks, et kortermaja haldaja, kes paigutab asjaomastesse korteritesse sellise toaantenniga telerid, mille abil saab nendes korterites ilma täiendava sekkumiseta vastu võtta signaale ja edastada saateid, sealhulgas muusikat, sekkub tahtlikult eesmärgiga võimaldada oma klientidele juurdepääs kõnealustele saadetele neile üürile antud korterites üüriperioodi jooksul, ilma et oleks oluline, kas nad seda võimalust kasutavad või mitte. Lisaks tuleb haldaja sekkumist pidada täiendavaks teenuseks, mida osutatakse teatava kasu saamise kaalutlusel. Seega võimaldab sellise teenuse pakkumine tuvastada, et edastamine toimub tulu saamise kaalutlusel. Sellega seoses ei oma tähtsust asjaolu, et keskantenni asemel on põhikohtuasjas kõne all olevad telerid ühendatud toaantenniga, kuna selline antennide eristamine ei ole kooskõlas tehnoloogianeutraalsuse põhimõttega.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõike 1 kohaselt näevad liikmesriigid ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

² Direktiivi 2001/29 põhjenduse 27 kohaselt „[ei käsitleta käesoleva direktiivi kohaldamisel edastamisena] [ü]ksnes füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad edastada või edastavad“.

Teiseks rõhutas Euroopa Kohus seoses küsimusega, kas kaitstud teoseid tööpoolest üldsusele edastatakse, et mõiste „üldsus“ tähistab määramatut hulka potentsiaalseid adressaate ja tähendab lisaks, et nende hulk on üsna suur. Seega on mainitud mõistega seotud teatav lävend, millega on selle mõiste alt välistatud liiga väike või tähtsusetu hulk asjaomaseid isikuid. Sellise isikute hulga kindlakstegemiseks tuleb arvesse võtta eeskätt nende isikute hulka, kellel saab ühel ja samal ajal olla juurdepääs teosele, kuid ka selliste isikute hulka, kes saavad teosele juurdepääsu üksteise järel. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastab, et põhikohtuasjas kõne all olevas hoones antakse kortereid üürile lühikesteks ajavahemikeks, eeskätt reisijate majutamiseks, siis tuleb nende korterite üürnikud koos määratleda „üldsusena“, kuna nende puhul on tegemist määratlemata hulga potentsiaalsete adressaatidega.

Kolmandaks märkis Euroopa Kohus, et kaitstud teose üldsusele edastatuna määratlemise tingimus on see, et selle teose üldsusele edastamine peab toimuma seni kasutatutest erineva tehnilise vahendi abil või olema suunatud uuele üldsusele, st üldsusele, kellega autoriõiguse omaja oma teose algseks üldsusele edastamiseks luba andes ei arvestanud. Sellega seoses võivad lühikesteks ajavahemikeks, eeskätt reisijate majutamiseks, üürile antavate korterite üürnikud kujutada endast „uut“ üldsust, kuna need isikud ei saaks – ehkki nad asuvad asjaomase saate levialas – edastatavat teost kasutada ilma kõnealuse hoone haldaja sekkumiseta, mis seisneb neisse korteritesse toaantenniga telerite paigaldamises. Seevastu juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastab, et kõnealused korterid on üürile antud üürnike eluruumidena, ei saa asjaomaseid üürnikke pidada „uueks üldsuseks“.

Seetõttu leidis Euroopa Kohus, et mõistet „üldsusele edastamine“ tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud see, kui üürikortermaja haldaja annab kasutamiseks sellise toaantenniga telerid, mille abil saab ilma täiendava sekkumiseta vastu võtta signaale ja edastada saateid, tingimusel et asjaomaste korterite üürnikke saab pidada „uueks üldsuseks“.